

//f. 2r// Resumen històric de la casa de Bosch y Vivas de Bràfim, fet en juny de 1814³ per lo Doctor Anton Bosch y Cardellach, metge y possessor de aquella.

La casa de Bosch y Vivas existent en lo carrer Nou, que ara diem *Carreró* de la vila de Bràfim, és una rama de las *dos* antigues cases de Bosch de las vilas de Sabadell y Tarrassa y de Vivas, dit Palat o Lluï sot, de dit Bràfim. Los ascendents de ditas *dos* famílies sempre han estat pagesos respectables de molt honor y de una regular conducta y comodat de béns.

La casa solar de Bosch és situada en la part forànea de la vila de Tarrassa, en lo Vallès, que antiguament se anomenaba Bosch de Basea, com se llegeix en la concessió que en 1193 lo Rey de Aragó li féu de la aygua per un molí que al present és edificat cerca de aquella. Y per això ara és coneguda ab lo nom de Bosch del Molí. De esta casa era Pau Bosch, lo qual establí dins la vila de Tarrassa en son carrer de la Rutlla per los anys de 1720, y adquirí bastants béns ab què prosperaba decentment. Essent dit Pau casat ab Francesca Torrella de Matadepera, procrearen, entre altres, a dos fills: primer Anton, que fou son hereu y al present viu son fill y hereu, Josep Anton, y altres. Y segon, Ysidro, que deixant la casa de son pare essent fadrí, passà a establir-se en la vila de Sabadell en lo que anomenan carrer de Gràcia (mirà lo arbre número 1).

Dit Ysidro se casà en dita vila de Sabadell⁴ ab Teresa Cardellach y Galí, filla de la casa Cardellach, parayres ben acomodats de Tarrassa, als 24 mars de 1755 (mirà lo arbre número 2)⁵. Allí adquiriren una suficiència decent de casa y béns, criaren una família numerosa de fills, dels quals al present ne sobrevihuen dos, que són Anton y Francisco, y⁶ tres fillas, tots casats y //f. 2v// tractant-se ab sas famílies com uns menestrals de honor y bonas conveniències. Ysidro havia nat en 15 maig 1728 y morí en 30 agost 1808, ple de anys y consols de sos fills y fillas. Teresa no pogué tenir la satisfacció de veurer lo acomodo de sa família per haver mort jova en 24 agost 1776. Entre los insinuats fills de estos, fou son hereu y primogènit Anton, que essent metge se establí en Bràfim deixant sa casa paterna y germanas al cuydado de Francisco; y havent dit Anton Bosch casat amb Josepa Vivas, ha resultat que al *apellido* de Vivas se li *anyadit* lo de Bosch, de ahont dimana la casa que diem de Bosch y Vivas, y entenem per tal la que era *dueña* dita Josepa, situada en lo carreró de Bràfim (mirà lo arbre de número 3).

La casa de Vivas més antiga de dita vila és la situada en lo carrer major de ella⁷, vuy coneguda ab lo nom de Palat de Lluís o Lluï sot. De esta descendeixen tots los Vivas de dita vila sens excepció. La sola forma material de son edifici ja demostra bastanta antiguitat y consideració. És fama que tots sos antepassats eran molt atesos y respectables. *Casi* sempre eran part del govern. En temps de peste se retiraban en sa casa y corral de las Aranellas, ahont tenen bastantas possessions.

³ Conté, tanmateix, anotacions afegides fins l'any 1818.

⁴ *de Sabadell* interlineat.

⁵ (*mirà lo arbre número 2*) interlineat.

⁶ a continuació, ratllat, *qua*.

⁷ a continuació, ratllat, *mateixa vila de Bràfim*.

Las memorias més certas de dita casa Vivas o Palat comensan per Pere Vivas. Son fill y hereu fou Llorens Vivas, que casà ab Elisabet Andreu. De est matrimoni foren procreats tres fills, Pere, Francesch y Llorens. Pere fou lo hereu; Llorens fou lo anomenat *Frare de Vivas*; y Francesch fou lo que deyan *Maravedís*. De Pere nasqué Lluís; aquest procreà a Josep, a Pere y a Salvador. Josep fou lo hereu, y los dos últims eran coneguts ab lo nom de Pere o Salvador de Lluís. Finalment, del predit Josep ve son fill y hereu Josep, que al present viu y és lo decendent principal en línea recta de la casa original de tots los Vivas, que constitueix la soca de est arbre o genealogia. De la soca de est arbre naixen quatre ramas co- //f. 3r// laterals. Las *dos* primeras són de Llorens, dit *Frare de Vivas*, del qual parlarem després, y del nomenat Francesch *Maravedís*. De est últim nasqué altre Francesch, y de ell son fill Pau, que al present viu ab fills. De esta línea colateral o *rama* decendeixen tots los que en Bràfim són coneguts ab lo nom de *Bisanyas*, Bernat *del Magre*, *Boubaca*, etcètera. Las *dos* últimas *ramas* de la soca Vivas són las de Pere de Lluís y de Salvador de Lluís. Pere té fills a altre Pere, que és son hereu, y a Josep. Los dos tenen successió. Salvador també té tres fills, dels quals lo hereu se anomena Pere y li succeheix son primogènit del mateix nom. Aixís se demostrarà en lo arbre de sas famílias de número 4. Aquí sols parlaré de la rama colateral del dit Frare de Vivas per ser lo que més interessa a nostra casa. Mirà lo arbre de número 5.

Llorens Vivas y Andreu.

Llorens Vivas y Andreu fou fill de altre Llorens Vivas y de Elisabet Andreu, nat y batejat en Bràfim als 16 juny 1660. Sos pares eran los amos de la casa principal de Vivas del carrer Major. Y son fill Llorens, havent-se ausentat de ella, comprà casa en lo carrer Nou, que avuy anomenam carreró de Bràfim. Y fou lo primer fundador de ella y de sa *rama* colateral Vivas. Al dit Llorens lo anomenaven *Frare de Vivas* per anar vestit de frare quan era petit, y de aquí dita casa ha pres lo nom vulgar de Casa *Frare de Vivas*. De alguns papers que existeixen en ella, consta que dit Llorens feya lo ofici de parayre, que havia après de son pare, que també ho havia estat. De ahont fou que algunas vegadas se classifica en los papers ja ab lo nom de pagès, ja de parayre. Apar que esta manufactura li daba molt lucro. A més de això també tenia terras de altri y un closet arrendat. Per espay de molts anys tingué també arrendats alguns delmes y redelmes del Capítol de Tarragona. Tenia bacas a llaurar. Era clavari de la vila, cobrant sos talls y tatxas. Aixís se radicà y fundà un bon patrimoni, fent tretse actes de compra perpètua y un a carta de gràcia, havent estat quatre dels pri- //f. 3v// mers en encant públich.

Ell comensà comprant lo pati o casalot per edificar sa casa en 1687, y poch després la edificà y millorà quitant un censal que tenia hipotecat a favor del hospital, del qual era dit pati. En 1690, comprà la pessa principal del Camí de Alió. En lo any següent comprà la pessa de las Clotas. Poch després, ja posehí lo clos u hortet contiguo a sa casa, per haver-li son pare fet donació de ell. En lo any 1696, comprà lo hort de la síquia. En lo pròxim de 1697 comprà la Plana. Quatre anys després, en 1701, comprà la Sort. En 1708, lo Bosquet del Camí de Alió. En 1711, las *dos* terceras parts de las Aranellas y una petita pessa unida a la que ja tenia comprada en lo Camí de Alió. Sens tardar, en 1713, comprà lo hort de Gayà a carta de gràcia. Y dos anys després, en 1715, comprà *dos* pessas de terra que foren la de la Clota y la de una tercera part de las Aranellas que era unida a las sobreindicadas. Y, finalment, en 1719 comprà la pessa de Palou. De estas catorse pessas de terra ne donà *dos* per dot, que foren la de Palou a son fill Francesch y